

gyűlöletet a fiúkban apjuk iránt, majd néhány évtizeddel később felháborodást az akkor már felnőttnek számító egykori gyerekekben. Megállíthatatlan körforgás. Háy regénye más környezetben is működne, ám számunkra ez a világ az ismerős, s ez párbeszédre kényszerít.

Mindent összevetve Háy a mélynél is mélyebbre ás regényében. Lehet ezért szeretni vagy utálni, de kétségtelenül hatást gyakorol olvasójára, szerzőnk pedig jól tudja, hogy mit csinál. *A gyerekek* nyomasztó és mégis letehetetlen.

CSEPREGI JÁNOS

(*Palatinus Kiadó, Budapest, 2007,*
346 oldal, 2900 Ft)

LACKFI JÁNOS:

Halottnéző

Nézzük meg a borítón a gyermek önarcképét! Mintha a főszereplő rajzolta volna.

Egy kiskamasz fiút látnunk, aki annyira bájos tekintetű, mint egy lány. A szempillák és a szemöldök, a szépre simított haj részletezése egyaránt az ábrázolás feminin jellegét erősítik. Nem is beszélve a rúzspiros szájról.

Mintha ez a fiúgyerek nem találna igazi férfimo-

dellt a környezetében. Mintha apja erős fizikuma ellenére sem mutatna elég maszkulinitást. Talán épp súlyos depressziója miatt. Meglehet, szerepcsere történt szülei között: az irányító funkciót az anya látja el, a kiszolgált pedig az apa. Főként a regény vége felé, amikor Jancsika anyja ágynak dől.

Az elnöiesedésre másik példát is találunk a könyvben. Egy meleg pár kertitörpésen giccses kapcsolatáról van szó, amely a végére hetero szerelmekre jellemző megcsalásos cserbenhagyással végződik.

De vizsgáljuk tovább a képet! A legfeltűnőbb a száj után a szemfogszerű gallér. Rejtett agresszióról lehet itt szó, mely – a toroknál található vonalból kiindulva – erősen el van fojtva. Mintha ez a gyermek érezné, hogy valami nem stimmel a családban. Hogy a szülők lelki egyensúlya kibillenőfélben van, sőt dülöngél, mint a tengerészhajó, ahonnan Jancsika apjának szimbolikusá vált matrózksájkja is származik.

A borítón a nagy felületű, sötét öltöny szorongásra utal. Jancsika a

fekete ruhás, kalapos ember-től retteg, aki követi őt mindenhol. Hogy ki ez az alak? Lehet, hogy a halál, csak nem kaszával jár, hanem késekkel. Apja öngyilkosságának napján is látni vélték a házukban.

A rajz sérülékeny, melankolikus alkatról árulkod-

dik: a vékony vonalak és az áttetsző felületek tanúskodnak erről. De kolerikus hajlamok is vannak benne – a sok sárga és a piros-rózsaszín miatt gondolhatjuk. Mintha egy olyan lepkeházban járnánk, ahol bábok helyett ragadozófészeket látunk, és hirtelen gyanút fogunk, hogy a pillangók bármikor átváltozhatnak sasmadárrá.

A legérdekesebb dolog az érzékszervek ábrázolása. A pupilla bogara nem meglepő, de az orrlukak és a füljárat fekete pöttyel való megjelenítése annál furcsább. Jó megfigyelővel lehet dolgunk, aki minden típusú ingert magába szippant, semmilyen részlet nem kerül el a figyelmét, kizsigereli a pillanatot.

És valóban. Élményekben tobzódó, fantasztikus gyermeki világba nyerhetünk betekintést. Plasztikusan megrajzolva az élet minden apróságát: a szemcsók után maradó nyálfolt állagának pontos leírásától kezdve a gyógyfürdővíz illatának precíz beazonosításán át a húsvéti szzirombárány szemet próbáló látványáig. Arra gondol az ember: ha ennyi szépség és érdekesség van körülöttünk, hogyan lehet nem szeretni az életet?

Egyszerű a válasz: a depresszió megvakít. Amikor Jancsika anyja szemére herpesz nő, az apa szemére ez a hályog telepszik. Csak ez utóbbi halálos betegség.

Így az is érthető, miért ér véget úgy a könyv, mintha elvágták volna.

Mert valakinek az életfonalát el is vágták. A halottnéző gyerekből pedig hirtelen felnőtt lesz.

FINY PETRA

(Noran Kiadó, Budapest, 2007,
232 oldal, 1999 Ft)

GABRIELA ADAMEȘTEANU:

A találkozás

A találkozás Gabriela Adameșteanu első magyar nyelven megjelent alkotása, így a neve nem csenghet ismerősen a nagyközönség számára. A figyelmes szerkesztők ezért az utószóban közlik Farkas Jenő rövid pályaaáttekintését, amelyből én is kiemelek néhány gondolatot. A román író első könyvével máris írószövetségi díjat kapott, majd az írás mellett, az írástól egyre inkább a politika felé fordult. *A két Románia* (2000) című publicisztikakötetében a művelt és előkelő, valamint a nincstelen réteg közötti szakadékot világítja meg. A szépirói pályához való visszakanyarodás ennek a kötetnek a megírásával esik egy időre.

A 2003-ban írt *A találkozás* regényideje 1981 márciusa és 1986 májusa közé tehető, középpontjában a szocialista Románia, valamint az ezzel párhuzamba állított '30-as évekbeli Németország és az ezzel szembe helyezett '80-as évekbeli